

Naročnina se plačuje v naprej in stone mesečno din. 1'50; polletno din. 8'— in letno din. 15'—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatenanaslovista „Sedanjust“. Nezaprete reklamacije poštne in druge. — Izhaja vsak četrtek z rednim letalskim datumom v Novem mestu.

SEDANJUST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani din. 250'—, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ sorazmerno; manjši: mm 40 par; trivrstični in ob smrtne 35 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.—. Koristnosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkrat oglaševanju znaten popust.

Ob novem 1922. letu!

Zopet je eno leto v — zgodovini. Računski zaključek Slovenije izkazuje znaten primanjkljaj v našem narodnem, kulturnem, gospodarskem, posebno pa v političnem življenju. Ne samo, da nismo zadržali to, kar smo imeli, temveč smo Slovenci strahovito nazadovali. Korupcija se je razpasla tudi pri nas, draginja vedno večja, davki se nepravilno in brez upoštevanja dejanskih razmer izterjujejo v vedno rastočem obremenjevanju, mladina je pod nasilno vpeljevanje sokolsko vzgojo zavrgla bogaboječnost in posurovela, narodni ponos slovenstva se tepta hujše kot pod katerokoli vladno narodnih nasprotnikov, gospodarstvo propada in izseljevanje je zavzelo tako obsežnost, da je že davno izčrpljeno število dopuščene izseljevanja, v političnem oziru pa je Slovenija doživela najhujši udarec ob sprejetju centralistične ustave, ki je začasno pokopala avtonomijo Slovenije in krasno jugoslovansko idejo bratsko vzajemnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev ter hočeš-nočeš tudi Bolgarov.

Dokler je SLS čuvala enotnost in nedeljivost lepe naše Slovenije, bila je naša ožja domovina v vsakem oziru uzor urejenosti vsem drugim delom naše države in upravičeno je bilo upanje, da se bo pod njenim vodstvom v kratkem pokazal celo napredek in zadovoljivo gospodarsko in socialno življenje. Toda danes? Samo en primer: trboveljski premogokop grozi ustavititi delo, ker nima vagonov za odpeljavo premoga, zagrebsko železniško ravnateljstvo pa vzema iz prometa nekatere vlake, ker nima premoga, dočim se nahaja v Srbiji 2500 naših vagonov. To so razmere, ki vpijejo do neba!

Toda pogledimo v Belgrad. Tamkaj opazujemo hud boj dveh tajnih oficirskih organizacij „črne“ in „bele“ roke za nadvlado. Ta boj se je prenesel tudi v parlament. Vsi višji častniki so Srbijanci in v tem duhu se je tudi zbornica razdelila v posamezne skupine. „Črnorokeci“ ne zahtevajo samo pomiloščenje v Solunu obsojenih častnikov in uradnikov, temveč tudi vladu, ki bi po pruskem načinu držala na vajetih ostala plemena ter zadrževala vsestranski razvoj posameznih pokrajin s prepredljivo prirodnih pogojev za urejeno življenje.

Politično hujšakstvo in podkupovanje iz virov policajdemokratske izvoznikarske politike je pri volitvah pretegnilo proti ljudstvu. To razmerje se je stopnjevalo do skrajnosti. Radičevim poslancem se je preprečilo sodelovanje v parlamentu, komuniste so nasilno potisnili iz zbornice, vladne stranke pa so sebe proglasile za državo. Protič je v „Radikalu“ ugotovil, da imamo opraviti z enotnim Srbskim blokom, ki ga sestavljajo kapitalistične srbske stranke, Turki in slovenski (!) samostojneži. Ta blok stoji pod vplivom neodgovornih izvenparlamentarnih protiljudskih življenj, katerih voljo izvršuje proti jasno izraženi volji

slovenskega in hrvatskega ter tudi srbskega ljudstva.

Proti Srbskemu bloku stoji v skrajnam odporu enoten Hrvatski blok. Oba ta dva bloka zastopata dve nezdružljivi skrajnosti. Noben pošteno misleč Jugoslovčan ne more tega odobravati. Oba bloka moramo obsojevati in odločno pobijati, ker spodkopujeta temelje vzvišeni jugoslovanski državi. Protič sam priznava v „Radikalu“, da mu je ljuba kakršnakoli druga rešitev, tudi federacija samo, da ne ostane to neznosno sedanje stanje, ki mora prej ali slej dovesti do državnega udarca. „Ako se sporazum ne pokaže mogoč — pravi Protič — izvršili bomo bolešno, toda neizbežno — amputacijo“. To pomeni, da naj se razbije država. Pogledajte, kam nas je pripeljalo hinavsko klanjanje in klečeplazenje pred onimi, ki imajo slučajno in trenutno moč v državi! In danes je Srbski blok dovolj močan, da iskreno pride pred Hrvate in Slovence s predlogom sporazuma, z revizijo ustave. Niti Hrvatje, niti Slovenci ne morejo zahtevati sporazuma, dasi ga žele, če Srbski blok noče niti vedeti o sporazumu.

Mi pa verujemo trdno v obstoj te države in kdor drugače misli greši nad seboj in nad narodom, kateremu pripada. Predvsem so nam potrebne poštene (ne madžarske policajdemokratske!) volitve in to čimprej. Jugoslovanski klub in v njem zastopane ljudske stranke si svojih rok ni omadeževal niti pri „belorokeih“, niti pri „črnorokeih“, še manj pa pri Srbskem ali Hrvatskem bloku. Ni nobena tajnost, niti proroštvo v ugotovitvi, da bo bližnja bodočnost poverila Jugoslovanskemu klubu sicer težko, toda častno nalogo združiti vse pošteno-misleče slovenske, hrvatske in srbske poslance v enoten Jugoslovanski blok, ki bo prej ali slej v imenu in v interesu jugoslovanske ideje in ljudstva izvedel revizijo ustave, dal pokrajinam avtonomijo in visoko dvignil ugled in čast Jugoslavije!

Samostojneži so imeli dovolj nesramnega poguma kričati pred volitvami, češ, klerikaleci so prodali Slovence Srbom. V svoji podlosti bo samostojneško farizejstvo tudi v bodoče potvarjalo neoporečna dejstva, toda prepričani smo, da jim slovensko ljudstvo ne bo nikdar več nasedalo.

V leto, v katero vstopamo, obetajo se nam veliki socialni in politični boji, ki jih sprejmimo brez malodušja, polni vere v Boga in v zmago naših pravičnih zahtev v splošni blagor jkugoslovanskega ljudstva in jugoslovanske države od Triglava do Urala od Trsta do skrajnih mej slovenskega Prekmurja!

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi, a delo in trud naj Bog blagoslovi!

Proti korupciji in za pravičnost.

Tako se je drznil nasloviti policajdemokratski „Kmetijski list“ neko interpelacijo, sestavljeno v Novem mestu, odnosno v Kandiji,

in podpisano z imenom znanega Majcena, k svojemu obrazu bolj privošči pošten pljunek iz ust obrekovanega, kot pa se staviti na razpolago sodišču in dati zadoščenje užaljeni časti. Dasi je vsem poznavalcem novomeških razmer in razmer gosp. dež. sod. svetnika dr. Fischingerja itak znano, koliko je resnice v omenjeni interpelaciji in čemu ter komu naj posluži to podlo in nizkotno denuncijantstvo, vendar smo smatrali za potrebno, da pridemo resnici do dna. Vsled tega smo se obrnili predvsem na težko obrekovanega g. d. s. sv. dr. Fischingerja, ki pa nam je v odgovor poslal sledeče pismo:

Ugledno uredništvo „Sedanjusta“

Novo mesto.

Na napad v Kmetijskem listu z dne 22. decembra 1921 principijelno ne bom odgovarjal, ker smatram vsako reakcijo na blazna zavijanja in izmišljotine od kogar si bodi globoko pod svojo častjo. Pripuščam, da so prizadete tudi druge osebnosti, toda navedena okolnost me sili k prošnji, da začasno ne ukrenete ničesar, saj mi bo donesla preiskava popolno zadoščenje.

Da je Bog še nad nami, so dokazale v težkih časih sodne poizvedbe iz leta 1919 v Sevnici, ki so ovrgele rafinirano zamovane kleve o raznih stanovskih in narodnih nekorektnostih, o čemur svedočijo sodni spisi, ki se jih ne more utajiti.

Z odličnim spoštovanjem

dr. Jos. Fischinger,

deželnosodni svetnik in mestni obč. odb.

Novo mesto, 24. dec. 1921.

Ne bomo oporekali temu, da ima g. d. s. sv. dr. Fischinger popolnoma prav ne prejudicirati razvoj samega napada glede njegove osebe, ker kot pošten in pravičen sodnik ne more ne zaupati v poštenost in pravičnost njegovih morebitnih sodnikov. Treba pa je upoštevati, da je „Sedanjust“ organ javnosti, ki zahteva jasnosti tembolj, ker se v omenjenem podlem napadu povdarja zlasti javno delovanje g. d. s. sv. dr. Fischingerja. To njegovo delovanje pa je odprta knjiga, iz katere more čitati vsa novomeška javnost. Zato tudi ne potrebujemo avtentičnih pojasnil.

Političnih shodov se g. d. s. sv. dr. Fischinger načelno ni udeleževal, niti sestankov zaupnikov ob pondeljkih, še manj pa na njih govoril. Res pa je, da se je tu in tam radevolje odzval vabilu nepolitičnih izobraževalnih društev na kmetih, ker je predsednik novomeškega prosvetnega društva „Soče“. Na predavanjih teh društev se je strogo izogibal političnih razmotrivanj ter govoril le o združništvu, o vzgoji mladine, o pravnih zapuščinskih zadevah in sli-nem. Kot katoličan se je udeležil tudi nepolitičnega Katoliškega shoda v Novem mestu, ni pa javno nastopil, pač pa je v mladinskem odseku proforo interno predaval v Šmihelu o vzgoji mladine s posebnim ozirom na kriminalistiko. — Orlovske akademije se je udeležil, v dobri veri, da je ravnopraven državljani ker je orlovska organizacija vsaj toliko vredna kot sokolska. In sokolskih prireditelj se udeležujejo vsi njegovi tovariši nasprotnega verskega prepričanja. — Naravnost nesramno in izmišljeno pa je, da bi kdaj gg. sod. svet. Kovač in Škrlič nadomeščala g. svetnika dr. Fischingerja, najmanj pa ob pondeljkih. Res pa je, da je ravno g. d. s. sv. dr. Fischinger nadomeščoval ob pondeljkih druge svoje tovariše. — Skrajno neokusna izmišljotina pa je v „javno govorico“ zavita trditev, češ, da se je gospa soproga g. d. s. sv. dr. Fischingerja izrazila „napram v isti hiši stanujoči gospej“ o kakršnihkoli dorovih, ki jih baje dobiva radi „političnega delovanja“ svojega soproga. Kot taka v isti hiši stanujoča gospa bi mogla priti v poštev edino-le ga. Pašnikarjeva, ki pa je pred pričami

izjavila, da kaj takega ni niti slišala niti govorila. — V našem uredništvu se je zglasil mož, ki je prinesel izjavo g. Fr. Štrumblija iz Vavte vasi glede „dobre večerje“ ob 4. uri popoldne pri „Štemburju“ v Kandiji. Iz te izjave in iz razgovora našega urednika z g. Zureem, se vidi, da je cela „afera“ zelo nespretno zavita radi efekta v neobveščeni javnosti. Sam g. Zurec je izjavil, da se g. d. s. sv. dr. Fischingerju ne more očitati niti najmanjše nekorektnosti. — Langerjevo verižništvo, nad katerim se je zgrajala celo Majenova najbližja okolica, posebno za častnikarja ni mogla ostati nobena tajnost, temmanj, ker je Majcen sam poskrbel, da se o tem razve tako, da se je kot nepoklican vtikal v sodne zadeve ter končno izposloval Langerju sjašno plačano korito poleg znanega milijonarja Kristana na beljskem veleposestvu. Ko bi bil g. d. s. sv. dr. Fischinger le količkaj povedal uredništvu „Sedanjosti“ o tej stvari, bi tudi povedal kam je bila naslovljena Majenova vloga, da se verižnik Langer izpusti iz zavora, še lažje pa bi povedal dan razprave, radi česar se je moral naš urednik osebno potruditi h g. sod. ofe. Ogrincu radi dneva razpisane razprave. Poskus odklonitve g. d. s. sv. dr. Fischingerja pa se je med novomeškimi odvetoiki javno komentiral kot nekaj, kar se v praksi redko dogaja. Ta rekord je odnesla seveda dr. Globevnikova pisarna sebi v primerno „priporočilo“. — Pravičnost kostanjeviškega g. sodnika Gruma v Tomazinovi zadevi pa dokazuje, kako razsoja sodnik, na katerega se sklicuje znani Majcen, proti težko poškodovanemu kaplanu. Udarec, s katerim se je hotelo zadeti „klerikalca“ g. d. s. sv. dr. Fischingerja, je padel nazaj. Po dr. Adlešiču je prevzel zastopstvo g. dr. Česnik. G. kaplan Tomazin se je s kolesom pripeljal v Novo mesto k svojemu zastopniku. Pooblaščen v to, je g. dr. Česnik razjasnil položaj svojemu klijentu. V Košakovi gostilni se je naš urednik — obveščen o zadevi po šmarješkem g. kaplanu — sešel z g. Tomazinom in z njim razgovarjal o tem. Sedaj pa očetje Majenovega pamfleta natoleujejo na njim lasten način g. d. s. sv. dr. Fischingerja, češ, da je on preko „Sedanjosti“ javnosti pojasnil pravičnost g. sodnika Gruma.

Z ostalimi domnevanji, katerim niti Majcen ne veruje, se ne bomo pečali. K vsemu pa je treba še par vrst komentarja. Zveze, ki jih ima g. d. s. sv. dr. Fischinger z uredništvom „Sedanjosti“, so enake zveze novomeških liberalcev, ki komaj čakajo, da prečitajo naš „obskurni listič“, Kar pa tiče osebe urednika, treba ugotoviti, da ga je g. dr. J. Fischinger kot predsednik prosvetnega društva „Soče“ naprosil, da poučuje srbsčino, Ker se „državotvorni“ liberalci do danes za kaj takega niso odločili,

izjavljamo, da je naš urednik v tem oziru tudi njim rade volje na razpolago. Dočim je „Soča“ v Rokodelskem domu priredila triletnico osvojenosti, kjer je g. d. s. sv. dr. Fischinger imel navdušen patrijotičen govor, je tedaj v Narodnem domu vladala tišina in mrak. Glede nemškutarstva in avstrijakantstva g. d. s. sv. dr. Fischingerja pa je dovolj omeniti to, da je bil g. svetnik v disciplinarni preiskavi v Jugoslaviji na tožbo „jugoslovanskega“ drž. pravdnika zato, ker je pod avstrijskim režimom nagovoril orožnike, naj umaknejo ovadbo proti nekaterim kmetom, katere bi moral obsoditi na smrt radi veleizdaje. Očitati mu ta človekoljubljen in jugoslovansko-patrijotičen čin, pomenja, da so njegovi nasprotniki še vedno isti avstrijakantje in nemškutarji, kakor so bili prej popolnoma po kopitu samostojneškega poslanca Drogenigga.

— O pozivanju „Kmet. lista“ na denuncijantsko akcijo proti krščansko-mislečim sodnikom, pa odgovarjamo s tem, da tudi mi pozivamo „vse svoje čitatelje, naj gredo pravici na roko in naj nam javijo, če so občutili kdaj krivičnost policajdemokratskega sodnika. Hočemo čisto sodišče, kar bomo znali vsekakor uveljaviti!“

„... brezobziren boj vsem nevrednežem, ki skrunijo vzvišeno dostojanstvo sodnika!“

To so besede „Kmet. lista“, odgovornost za posledice, ker se bomo po teh besedah tudi ravnali, pa prepuščamo — izzivalcem tega neokusnega osebnega boja!

Dopisi.

Iz Brusnic. 'Tukajšnja' šoiska mladina priredi dne 6. prosinca na praznik Sv. Treh Kraljev zgodovinsko igro „Erazem Predjamski“. — Dne 27. novembra t. l. se je vršil ustanovni shod Slovenskega prosvetnega kat. izobraževalnega društva, ustanovni občni zbor pa se bo vršil dne 1. prosinca l. 1922., zjutraj po sv. maši v gledališki dvorani. Vabijo se vsi, ki so se že vpisali v društvo.

Dne 25. 12. na Sveti dan je tukajšnji g. župnik oznanil iz prižnice, da se bo letos vsled neznosne draginje pobirala stolnina za cerkvene sedeže po 20 K ali 5 dinarjev. Toda ljudje božji pomislite, kaj se je zgodilo. Dva dni ni bilo drugega govorenja po celi župniji, kakor od cerkvenih sedežev, seveda teh groznih skrbi so bili v prvi vrsti polni samostojni in potem tudi taki, ki niso zadovoljni plačevati dveh sedežev in sicer

enega v cerkvi in drugega v gostilni. Kaj mislite kdo se je uprl proti oznanilu g. župnika? Največji bogatini v občini in razni mogotci. Imeli smo res cel kino na praznik sv. Štefana, čudno je, da se celo nekateri občinski možje tako daleč spozabijo in celo g. župan, da dovoli sklicati ljudij skupaj, ko vendar občina pri cerkvenih sedežih nima prav nič govoriti in se umešavati v cerkvene zadeve.

No, pa vse to še ne bi bilo nič posebnega. Pomislite, kaj so se ti nezadovoljneži izmislili, da gredo v župnišče h g. župniku. In res se je podalo kakih 30 junakov proti župnišču, da protestirajo proti povišani stolnini. Pred župniščem so nato v odsotnosti g. župnika brusili po nepotrebnem svoje jezike. Zapomnite si župljani, večje sramote kakor s tem neprimišljenim dejanjem, niste mogli svojemu duševnemu pastirju narediti! Kaj vam pa je g. župnik slabega storil, da ste tako prišli nad njega kot na kakega razbojnika. Sramota! Vidite, da je on storil samo svojo dolžnost in nič več. Cerkev potrebuje denar. Treba je popraviti orglje, nove zvonove, bandere, nebo itd. in kje naj se vzame denar. Občina nima. Če se pobira, ljudje ne dajo ali pa godrnjajo, a draginja je velika.

Tisti bogatini in celo izobraženi naj bi pa rajši za revne župljane oni plačali, pa bi bilo vse v redu. Pametno bi storil g. župnik, da bi dal te brusniške junake v roke pravici, posebno pa tiste, ki so povzročili to nepremišljeno dejanje in hujskali ljudij na sovraštvo napram svojemu župniku celo na „Sv. dan“, na največji praznik v letu! Pamet, pamet je boljša kot žamet.

Seja mestnega odbora.

V petek večer pred božičnimi prazniki je sklical g. župan sejo mestnega obč. odb. Svojo odsotnost so opravičili gg. obč. odb. dr. Fischinger, Kroniger in Ogrič, ki je odšel v Gradec (!). Po prečitaniu zapisnika zadnje seje je g. župan ugotovil, da pokrajinska uprava ni dala mestu K 2000 za drva,

Fran Radešček.

Istočno-ortodoksna vera.

(Dalje.)

Pozneje se je ta cerkveni zbor razširil v arhijerejski sabor, ki so ga sestavljali metropolit, oba škofa, dva arhamandrita (opata) in po eden protojerej (prost) iz vsake škofije. Arhijerejski sabor je imel vsako leto svoj zbor. Ravnotako imajo škofije svoje eperhijske konsistorije, v katerih sta 2 meniha in 2 popa, ki volijo sebi predsednika. Njih delovanje je pod nadzorstvom škofa.

Srbska duhovščina je posvećena, ki je oženjena, in samostanska neoženjena. Pope nadzoruje protopop (višji duhovnik). Škofje se volijo iz vrst samostanskih arhimandritov in igumenov. Samostanski red se razlikuje od posvetne duhovščine v tem, da menihi ne smejo obiti ženjeni in ne jesti mesnatih jedi. Samostani so pod škofijskim nadzorstvom. Škofje in metropoliti se volijo v sinodeh pod predsedstvom ministra ver, potrjuje jih pa kralj. Zato stoje popolnoma pod vplivom vlade. Metropolit Mihael se je l. 1889 pritoževal karloškemu metropolitu Romanu Mironu, da je vlada l. 1881 izdala zakon, s katerim so bile od-

vzete cerkvene pravice. Srbska cerkev je bila na ta način zavlečena v politiko.

Cerkveno imetje je pod državnim nadzorstvom. Škofje plačuje deloma država, dočim morajo duhovščino vzdrževati verniki. Vzgoja duhovščine je praviloma v tem, da vstopajo bogoslovci iz četrtega razreda gimnazije v bogoslovje, kjer po nadaljnjih štirih letih postanejo podduhovniki, dokler ne dobe določeno službeno mesto, kjer se pred posvetitvijo poroče.

Cerkveni jezik je staroslovenščina, ki pa je tekom časa zelo posrbljena ter jo ljudstvo kljub temu le deloma razume. Isto velja za Bolgare. Neslovanski narodi uporabljajo starorumunščino, staroarabsčino in starogrščino; sirščina pa se več ne uporablja.

V prejšnji srbski ustavi je bil tudi stavek: „Vsak zločin proti državni cerkvi je prepovedan.“ Tu vidimo dvoje, da je srbska cerkev državna in da je izstop iz srbske cerkve zločin proti državi. Zato o svobodi verskega prepričanja ne more biti govora.

Do tu smo torej sledili podatkom protestanta Kattenbuscha, ki objektivno presoja zgodovino ortodoksne istočne cerkve in njeno razmerje k državam. Ker za nas nimajo toliko pomena druge pravoslavne države, so vsa izvajanja omejena le na srbsko cerkev.

Iz tega lahko ugotovimo, da je istočno ortodoksna vera razkolniška, namreč, da se je ločila od edino prave katoliške cerkve in zavrgla Kristusov nauk o njegovem nasledniku papežu, da je avtonomija srbske cerkve samo na papirju ter, da je slovanstvo le lepa fraza brez globljega občutka.

Sicer pa to tudi Protič sam priznava, ko pravi: „Mi Srbi nimamo pravega globkega verskega čustva in ga ne moremo imeti, ker vsled zgodovinskih razmer nismo mogli imeti cerkve, niti kogarkoli, ki bi skrbel za tako versko vzgojo... In kakor nismo imeli cerkve v smislu zapadnih cerkva v prošlosti, istotako je niti danes nimamo. Zato ne razumemo druge narode, ki imajo o cerkvi, veri in verstvu povsem drugačne pojme.“

In glejte, po vsem tem pa prihaja dr. Vujič v svojem članku v službenem „Vestniku“, organu pravoslavne duhovščine s predlogom, češ, naj država pomaga zopet pridobiti zgubljene vernike ali, z drugimi besedami, naj se s pomočjo policije in žandarmerije vtepa v glave drugovernikom njim nasprotno versko prepričanje. To se hoče doseči najprej z razkristjanjenjem potom svobodomiselnih šol in potem s postavno določitvijo državne vere.

temveč za pouk srbohrvaščine. Drsališče je dovoljeno na Loki proti primerni pristojbini. Dalje je poročal g. župan, da so prvotno določene mestne meje z Ragov logom vred končno sprejete, glede priključitve Kandije, Žabje vasi, Drske in Irče vasi pa stoji mestni odbor na stališču brez pogojne združitve, ker mestno gospodarstvo ne dopušča nikakršnih tozadevnih pogajanj. (Vse to se je sklenilo seveda v tajni seji, pred javno sejo, g. župan je nato samo sporočil sklep. Ta preklicana „Sedanjest“ je vsemu kriva. — Op. ur.) — Nato so se sprejele občinske pristojbine in doklade. Radi zanimivosti omenjamo, da je pri tem prišlo do debate, do katerih bi gotovo ne prišlo, ko bi imeli za kulturo in izobrazbo vnetega župana in njegovo najbližjo okolico. Gospod obč. odbornik Mejak je namreč predlagal, naj bi se za kulturne umetniško-diletantske predstave v Narodnem in Rokodelskem domu določila nižja pristojbina kot za cirkuse, vrtiljake itd., ker je g. župan vse to zmetel v en koš. V debato sta morala poseči tudi gg. odč. odb. Čerm in Kozina, da je večina kočno sprejela Mejakov predlog. Vsekakor značilno za „meščanski klub“. — Domovinska pravica se je podelila g. Jos. Supančiču, vpok. gener. majoru. proti plačilu K 400 obč. pristojbine. Predlog g. Mejaka, naj se oprosti te pristojbine, je ostal v manjšini, ker je tako hotel g. župan. — Ker so bile vse postavke proračuna za l. 1922. obdelane že v tajni seji ter je na ta način g. župan preprečil možnost, da javnost dobi vpogled v mestno gospodarstvo, je imel poročevalec g. obč. odb. Mejak lahko delo. Na predlog g. obč. odbornika Udermana so se prečitale samo poglavja, kakor jih navajamo. V oklepaju je vsota kritja, drugo so stroški. Uprava sploh K 268.795 (7820), uprava mestne imovine K 51.600 (351.581), ceste, ulice in trgi K 50.000 (800), zdravstvene in blag. zadeve K 5536 (1688), šole K 82.630 (5000), vojaščina K 2000 (0), izredno K 8000 (0), prehajalno K 400.000 (400.000), občinska doklada (K 69.000), davek na žarnice K (40.800), davek na tujske sobe K (18.000), ubožna preskrba K 22.500 (12.950), obresti in amortizacija K 16.578 (0). Skupaj znaša proračun K 907.639. Vinska doklada bo znašala K 40.000, na žganje K 30.000 in na pivo K 25.000. Pri razpravi o davku na žarnice in na tujske sobe sta posegla v debato tudi gg. obč. odb. Malovič in Koklič, kar je spravilo ves odbor v veselo razpoloženje. Občinska doklada na neposredne davke se je zvišala na 100%. — Ker je bil dnevni red s temi izcrpljen, je g. župan zaključil sejo.

K tej seji se še povrnemo.

Društvene vesti.

Novomeško Kat. prosv. društvo priredi zadnji dan 1921. leta ob pogrnenih mizah v Rokodelskem domu ob 8. uri vseskozi zabaven Silvestrov večer z bogatimi in zanimivimi sporedom. Glasovirske točke, glasovir in gosli, mešani zbori, kupleti, deklamacije, šaloigra Napoleonov samovar. O polnoči slovo od starega in pozdrav novega leta. Predprodaja vstopnic v Krajčevi knjigarni, zvečer od 1/8 naprej pri blagajni v Rokodelskem domu. Prijatelji smeja in poštene zabave vljudno vabljeni!

Marijina deklška kongregacija nam je priredila v soboto in udeležbo pred božičnimi prazniki kar dva lepo uspela in dobro obiskana intimna zabavna večera v dvorani Rokodelskega doma. Prav ljubko so nastopile belo oblečene deklke in zapele nekaj mihih pesmic pod vodstvom

g. Hladnika. Tudi deklamacijo male Ivke dr. Gorjančeve je občinstvo burno pozdravljalo. Kaj pa naj šele rečem o lepi igri „Marijin otrok“? Večje pohvale pač ni treba kot to, da je bila splošna želja, da se take igrice tako v mestu kot na kmetih bolj pogostokrat vprizarjajo, posebno pa tam, kjer imajo tako navdušene deklke kot je n. pr. gdca Minka Pickova. Tudi vse ostale so po svojih močeh prispevale k lepemu uspehu.

„Revček Andrejček“ je na Štefanov dan napolnil smihelsko dvorano. Igralo se je z razumevanjem in je prireditel prav lepo uspela.

Božičnica Kat. društva rok. pomočnikov je s svojim lepim sporedom pač zaslužila večje udeležbe. Angeljsko oznanjenje rojstva Kristusa in živa slika sv. družine v hlevu sta bila dva nadvse lepa prizora in občinstvo ni štedilo s pohvalo. Bogato okrašeno drevesce je zaključilo spored. — Pri prosti zabavi ob pogrnenih mizah je g. Čigler ml. nabral za tiskovni sklad „Sedanjesti“ 66 kron. Hvala nabralcu in darovalcem! Želeti je, da bi ta hvalevredni vzgled posnemali tudi drugod pri svojih prireditvah ter se spominjali „Sedanjesti“.

Iz Škocijana. Kat. izobraževalno društvo je prezidalo spodnje prostore v „Metelkovini“ v društveno dvorano, ki je 9 m dolga in 6 m široka. Oder in dvorano je okusno poslikal g. A. Valantič iz Kandije. Na praznik sv. Štefana je društvo priredilo štiridejanko „Svoje glava Minka“. Na stopila je tudi škocijanska godba in sicer prvič po vojski. Medicinac g. Jože Marjetič je imel lep nagovor. Mešan zbor je zapel več lepih pesmic. Sedaj, ko imamo dvorano, nam bo mogoče še večkrat nuditi prijateljem poštenega veselja zdrave zabave in pouka. — (Op. ur. Prvotna vest o prireditvi nam je, žal, prispela prekasno za zadnjo številko.)

Tedenske novice.

Veselo in srečno novo leto iskreno želi vsem naročnikom, podpornikom, prijateljem, inserentom in čitateljem „Sedanjesti“ uredništvo.

„Sedanjest“ stopa v drugi letnik svojega obstoja v povečani obliki. Škodoželjnost nasprotnikov in črnoglednost prijateljev se je — hvala Bogu in podpornikom — zmotila v svojem prorokovanju dvomesečnega življenja dolenskemu in belokranjskemu listu. „Sedanjest“ je s svojimi uspehi prebila led do src svojega ljudstva in stoji trdno zavarovana na braniku njegovih svetih pravic. Da, še več, ona raste po obliki in vsebini. Prijatelji se je vesele, nasprotniki pa iz samega sovraštva bojkotirajo „Sedanjest“ s pridnim čitanjem in komaj čakajo, da izide. Zakaj? Zato, ker razkriva brezobzirno vse rakane zavožene domače in državne politike in švrka z bičem na levo in desno. „Sedanjest“ in njen urednik sta marsikomu trn v peti. Grozé, se jeze javno in tajno, in pošiljajo pisma v uredniški koš — da, celo dejanjsko so napadli urednika — vse zaman. Ni ga zadela sovražna krogelja kot srbskega vojaka za jugoslovansko prepričanje. Za to prepričanje pa je še vedno pripravljen dati življenje tudi kot urednik in vojščak slovenskega ljudstva, ki je v nevarnosti verske in socialne pogube: Prijatelji! v boj s „Sedanjestjo“ za boljšo bodočnost našega naroda in avtonomistične Jugoslavije! Širite in podpirajte „Sedanjest“! Čimbolj udrihajo po „klerikalcih“, s tem večjim navdušenjem se borimo za našo sveto stvar!

Ne pozabite naročiti svojim malčkom „Vrtec“ in „Angeljčka“, Orličem in Orličicam pa „Orliča“! Tudi „Cvetje sv. Frančiška“, ki je po pokojnem P. Škrabcu zaslovelo celo v svetovni javnosti, se vse premalo razširja v domovini! Oklenite se katoliškega časopisja!

Ljudska posojilnica v Novem mestu nam poroča, da so njena pravila registrirana in da začne s svojim rednim poslovanjem po novem letu in sicer v podeljek dne 9. januarja. Prihodnjič obširnejše.

Naši fantje iz vojašnice v Ljubljani pišejo: Dovolite tudi nam prostorček v „Sedanjesti“, da na kratko opišemo naše žalostno življenje ob praznikih v domobranski vojašnici. To itak veste, da je liberalno časopisje z njihovimi hujskači vred krivo, da moramo v tej hudi zimi zmrzovati na ponovni vežbi tukaj v Ljubljani. Dragi bralci „Sedanjesti“! Želimo Vam vesele

božične praznike in srečno novo leto. Tudi novomeškemu g. županu se lepo zahvalimo za njihove tolažljive besede, ko so se z nami vozili. Pošiljamo pozdrave vsem dolenskimi fantom in posebno pa dekletom in vsem bralcem „Sedanjesti“. — Rezervisti na orožnih vajah: Albin Eršte in Jan. Andrejčič, Mokropolje; Jože Turk Polhovica; Anton Krmec, Gmajna; Franc Turk Moka; Franc Kos, Franc Luzar in Jože Conta. Orehoviča; Anton Potočar, Zapuže; Jan. Kos in Jože Zupančič, Cerovlog; Ignacij Bajc, Staravas.

Popraviti je treba v Listku zadnje številke 4. vrsto 2. stolpca od zdoaj! ... belgrajska metropolija združila s karlovško (ne s katoliško).

Višek predznosti so dosegli poslanci, ki niso praznovali katoliških praznikov, ko so v odsotnosti katoliške opozicije sklenili znižati zemljiški davek v Srbiji in Črnigori na predvojno odmero, v Hrvatski in Sloveniji pa zvišati štirikratno, da si je bil med opozicijo in vladno večino sklenjen sporazum, da se med božičnimi prazniki ne ukrene ničesar važnega. Naši poslanci so sedaj ostro nastopili proti temu zavratnemu prepadu na žepe hrvatskega in slovenskega kmeta ter je dr. Korošec v sveti jezi ožigosal to početje kot nepošteno, nakar je prišlo do besednega spopada med dr. Korošcem in predsednikom Mišom Trifunovičem (radikalcem), ki je končno priznal, da tako postopanje ni bilo v smislu sporazuma. — Kmetje, ne stiskajte pesti! Prišel bo dan volitev, dan plačila, takrat pa kot možje zakličite jasno in glasno, da hočete upravljati sami svoje zadeve, da hočete biti gospodarji svoje zemlje, skratka, da hočete avtonomijo nedeljene Slovenije! Izdajalcem ljudstva in domovine, vobunskim poileaj samostojnežem pa pošteno breo v — zadnjo plat!

Samostojneži so zahtevali izenačenje davkov (hinaveil!) za vso državo, ker to isti zahteva tudi Jugoslovanski klub. Z njihovim soglasjem pa je zakonodajni odbor sklenil znižati davke v Srbiji in Črnigori ter preveliti to breme na Hrvate in Slovence. Turki, da si so v vladi, so vsaj protestirali in odšli iz dvorane ter bodo imeli 7. t. m. protestni shod v Sarajevu, kjer lahko pride do tega, da zapustijo sedanjo vladu. Samostojneži pa nimajo nobenega poštenja več ter so slabši od Turkov.

Spet imamo vladu. Malo se „pofika“, nekaj se odreže. košček doab. pa je spet mir za nekaj časa. Končno pa je tudi beraču preveč plašča s krpo pri krpi in, če le dobi kaj boljsega, vrže krparijo z vsemi ušmi vred v jarek. Tudi pri nas je že skrajni čas, da gremo na volišče po boljši plašč, ker nas bodo sicer uši žive oglo-dale. Pašič, o katerem je v Belgradu znan vele-pomemben pregovor: „bez čičice, nema ribice“, je zopet zasedel svoj prestol „na čošku preko puta Oficirskog doma.“ Odpihnjeni so J. Jovanović, M. Djuričič, dr. S. Miletič, N. Uzanović, dr. M. Jovanović, dr. H. Krizman in dr. Lojze Kukovec. Na površje so priplavali sami politični mrličji dr. V. Marinković (prej liberalac Obrenovičeve večine, sedaj seveda demokrat), Andra Stanič (no, on in pa železnice! Bog nam grehe odpusti!), Ž. Rafajlovič (pristen „demokrat“ z navihanimi brki, kakor nalašč za rudnike), dr. Marković (radikalni liliputanec v vsakem oziru), V. Vukičević („revez“, ki ga demokratje iz usmiljenja postavljajo za ministra), dr. Ž. Miladinović (ta bi si na stara leta lahko privoščil mir h svoji Vojvodini), dr. Ivo Krstelj (minister verstva: samo v SHS mogoče!) in naš prešmentani Gregor Geriaff (i kaj ga ne poznate? Žerjav, da, da! Socialna politika? Da, da! To je naš Gregorček bivši Slovenček! Pucelj pa čaka, da odsluži pokojnino, ker mesarija več ne nese. In kako se je pridušal v Ljubljani, da ministrskega stolčka, o katerem zna tako lepo hinavsko govoriti „Km. list“, več ne pogleda! O časi, o značaji!

Širite v svojih krogih „Sedanjest“!

Kmetska Zveza.

Iz novomeškega tajništva K. Z. Pod tem naslovom odvarjamo novo rubriko v našem listu. V njej bomo objavljali vsa poročila o delovanju Kmetiskih Zvez. Pri tem pa nujno prosimo cenj. odbornike K. Z., naj poročajo o našem gibanju in o gibanju nasprotnikov v njihovem okraju na osebni naslov novomeškega tajnika K. Z. in si

cer zadostuje Fran Radešček, Novo mesto.

Političen položaj je nestalen in ne vemo, kaj nam prinese jutrajšnji dan. Vedno moramo biti pripravljeni. Zato mora imeti tajništvo točen pregled cele Doleniske in Belokrajske. Kar bo za javnost, se bo objavilo preko „Sedanjosti“, ki mora kot krajevni organ K. Z. prodreti v vse sloje našega ljudstva. Da bo „Sedanjost“ čimbolj zanimiva, poročajte vse važne novice iz Vaših krajev.

V K. Z. mora biti sleherni kmet in obrtnik. Če bomo z žilavo vztrajnostjo in neustrašeno nastopali, nas ne more iznenaditi nobena stvar. Poučujte ljudi in prirejte sestanke! Živa, ognjevit beseda prepričevalno vpliva. Za govornike se obračajte pravočasno na tajništvo.

Glede galice, kdor si je še ni nabavil, priporočamo, da jo bo Gospodarska Zveza v ugodnem trenutku preskrbela dovoljno količino. Sedaj pa je cena previsoka, stara pa je pošla. Isto velja tudi za umetna gnojila.

Sestanek ožjega odbora zaupnikov SLS in KZ se vrši prvi ponedeljek po novem letu, dne 2. januarja v tajništvu na Florijanskem trgu v Novem mestu. Na dnevnem redu so važne stanovske in politične zadeve.

Listnica uredništva. G. D. Bosanska Gradiška: Se priporočam in bom z veseljem objavljaj slične krajše sestavke. Že v naprej Vam kličem: Bog povrni! Iskren pozdrav - Urednik.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Draginja je začela v nekoliko popuščati. brezposebnost je v nekaterih strokah znatno zmanjšana in je upati da se približujemo normalnim razmeram. — Nekateri premogokopi se se začeli koristiti s sedanjim položajem, ki se za delavca še

nikakor ni obrnil na bolje, in so znižali mezde na 30%. Ponekod je že prišlo do upora rudarjev. — Anton Nemanič je kupil dvonastropno hišo v Jolietu, kjer bo imel gostilno Jan. Petrič. — V Chicagi so zaprli neko žensko, ki je pravilno poročena z 12 možmi, radi mnogomostva. — V Waukeganu je prejelo zakrament sv. birme 99 slovesnih otrok.

Poročili so se v Lorainu Jos. Škapin z Mar. Marč iz Primorja, v Chisholmu pa Jan. Spenko z Mar. Funtek ter v Eliju Dan. Čačič s Kat. Golobič iz Semiča.

Umrli so. V Lorainu Mar. Bombač in Anton Rupnik. — J. Clevelandu Frančiška Blatnik (na porodu), hči Jos. Zupančiča iz Podturna pri Toplicah. V Aurori Jan. Novak iz Škofljice.

SREČNO NOVO LETO 1922!

TISKARNA - KNJIGARNA - KNJIGOVEZNICA

J. Krajec nasl., Novo mesto

Zahvala.

Vsem spremljevalcem k večnemu počitku našega ljubljenelega so-pрга in očeta

Mihaela Burgarja

ter vsem dobrotnikom tekom dolgotrajne njegove bolezni, kakor tudi za izražena sočutja, imenoma Obrtnemu in gasilnemu društvu izrekam: stoterni: Bog povrni!

Žalujoča vdova s sedmero otročiči.

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.

Novo mesto

se priporoča.

Seno v vsaki množini proda
Fr. Kastelic, Kandija. !!

Gospodarska Zveza

r. z. z. o. z. v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonialno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Umetno gnojilo kajnit.

Veselo in srečno novo leto 1922!

ALFONZ OBLAK

trgovina specerijskega, kolonialnega in galanterijskega blaga
NOVO MESTO

JOSIP REINDIENST

zastopnik šivalnih strojev
Kandija - Novo mesto.

Ivan Košak

gostilna
Novo mesto

Jakob Preželj

ključavničarstvo
Novo mesto

GOSTILNA JAKAC

v Rokodelskem domu
NOVO MESTO

Franco Pelko

krojaški mojster
Novo mesto

Anton Sedlar

gostilna in kolarstvo
Kandija - Novo mesto

Josip Klemenčič

izdelovatelj peči
Novo mesto

Franco Šmalec

trgovina s klobuki
Novo mesto

Franco Jakše

gostilna in prenočišče
Novo mesto

Svojim članom

Županska zveza za novomeško okrožje

Načelnik: Alojzij Vovk, župan
Kandija - Novo mesto.

Tomo Zagajski

trgovina z južnim sadjem, kantom in slaščicami
Novo mesto št 36

**Kolinska tovarna
za kavine primesi**

trgovsko delniško podjetje

Ljubljana

Gospodarska Zveza

reg. zadruga z omejeno zavezo

**Podružnica
Novo mesto**